

La Pilar del Clam

Roser Iborra fa aquest article de record a la poeta i activista cultural Pilar Cabot, que va morir el 19 de maig als 76 anys | «Jo venia del desert, i no sabia que tenia set: no sabia que hi havia aigua, fins que algú em va adreçar a un oasi que es deia Clam i que era ben bé això: un clam contra l'oblit, un clam de lluita i de supervivència de la nostra llengua i del nostre poble»

Pilar Cabot, durant l'homenatge que li va fer la Marxa dels Vigatans per la Diada de 2014 | Josep Comajoan

Quan Núria Armengol, aquesta agitadora cultural incansable, va suggerir per mail que els lletraferits *sèniors* tinguéssim unes paraules de record per a Pilar Cabot a la trobada de poetes del dissabte 27 de maig de Folgueroles, vaig saber que hi havia d'anar sí o sí. Perquè quan la gent jove demana als més grans que rescatem de l'oblit la nostra història comuna més recent, l'obligació és ineludible.

Quan dissabte era a Vic esperant Josep Riera per anar a La Damunt, a Folgueroles, doncs, jo anava repassant mentalment què volia i què podia dir de la Pilar. Quan la vaig conèixer, la Pilar del Clam em va enlluernar: era una dona vital, plena d'una energia i una generositat incansables. Una dona que, en ple franquisme, va construir una llibreria-refugi al bell mig de Vic, plena de llibres catalans, que llavors ja era una gosadia impensable, amb llibres prohibits amagats on ningú no els buscava, és a dir: entre els altres, visibles, als prestatges.

Això ho vaig saber més tard. Quan vaig anar a ajudar-la algunes tardes a la llibreria jo no sabia, literalment, ni com em deia, perquè ens havien traduït fins i tot els noms a la llengua imposada. Per no saber, a setze i pocs anys, ni tan sols tenia clar que no el sabia escriure, el català, perquè a l'escola m'agradava estudiar i no treia pas males notes...

Ben clar: jo venia del desert, i no sabia que tenia set: no sabia que hi havia aigua, fins que algú em va adreçar a un oasi que es deia Clam i que era ben bé això: un clam contra l'oblit, un clam de

lluïta i de supervivència de la nostra llengua i del nostre poble.

Ara, després de tants anys, ho veig amb una perspectiva de país, perquè Pilar Cabot, Armand Quintana, la gent de *Cavall Fort*, Ricard Torrents, Segimon Serrallonga, Josep Grau, el professor que em feia classes de català per correspondència... van ser per a mi la gent que va rescatar la nostra llengua d'una extinció programada i que a nosaltres, una joventut anorreada a les escoles franquistes, ens van acollir i ens van generar més preguntes que respostes. Que és una bona manera d'ensenyar.

Com és que vaig anar a parar al Clam, per sort?

Aquesta pregunta em ballava al cap dissabte, camí de La Damunt, i vaig pensar:

-Ho preguntaré a la Pilar.

I no. I no...

És el mateix que em va passar quan es va morir la mare, i quan es va morir el Segimon. Que em venien al cap preguntes impossibles que mai, abans, no havia pensat.

Però ja s'han acabat les preguntes. He deixat passar els anys i moltíssimes possibilitats de resposta, només perquè m'he deixat empènyer pel dia a dia i les presses de viure.

Ara, les respostes són als llibres que van escriure: la Pilar, la mare, el Segimon. I al meu cap. I també són als versos dels poetes més joves que dissabte, a La Damunt, recitaven paraules noves amb irreverències joïoses mentre un ventet també irreverent cantava la seva pròpia cançó al micròfon i feia giravoltar les flors sense color de les alzines dretes i travessades d'un verd encès de sol: vives, centenàries.

La tarda era un clam de paraules pensades, dites, escoltades. Viscudes. Les nostres. Un desvari.

A la Pilar li hauria agradat.